

Звіт

**про громадське обговорення проєкту ПОЛОЖЕННЯ
про проведення конкурсних відборів проєктів наукових досліджень і
науково-технічних (експериментальних) розробок, виконавцями яких є
наукові та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти та
наукових установ, що належать до сфери управління Міністерства
освіти і науки України та оцінювання результатів їх виконання**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство освіти і науки України

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення:

Проєкт Положення про проведення конкурсних відборів проєктів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, виконавцями яких є наукові та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти та наукових установ, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України та оцінювання результатів їх виконання (далі – Положення).

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Матеріали щодо проєкту Положення було розміщено 24 березня 2025 року на офіційному вебсайті МОН (www.mon.gov.ua).

Зауваження та пропозиції до проєкту Положення приймалися до 11 квітня 2025 року на адресу електронної пошти: yuliia.hlushkovska@mon.gov.ua, Глушковська Юлія Олегівна, тел.: 287-82-42.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Обговорення проєкту постанови здійснювалося з 24 березня 2025 по 11 квітня 2025 року. Під час громадського обговорення до проєкту Положення надійшли пропозиції від Громадської організації «Спілка освітян Тернопільщини», Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі - НУБіП України), Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля (далі - СНУ ім. В. Даля), Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (далі УДПУ ім. П. Тичини), Державної наукової установи «Київський академічний університет» (далі – ДНУ «КАУ»), Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (далі – КНЕУ ім. В. Гетьмана), Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі КНУ ім. Т. Шевченка), Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (далі - ТНТУ ім. І. Пулюя), Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ), Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України (далі – РМУ при МОН) та Ради проректорів з наукової роботи закладів вищої освіти (далі – Рада Проректорів)

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Під час громадського обговорення до проекту постанови надійшли пропозиції щодо внесення змін та доповнень до проекту акта:

№	Пропозиція / зауваження	Назва установи / ПП автора пропозиції	Інформація щодо врахування/неврахування
1	Розділ I пункт 1 абзац перший: «молоді вчені, які працюють (навчаються) в ЗВО та НУ, що належать до сфери управління МОН (далі – конкурс проєктів молодих вчених);»	КНУ ім. Т. Шевченка, Рада Проректорів	Враховано
2	Розділ I пункт 2 абзац 2 викласти в такій редакції: «При цьому обсяг фінансування конкурсу молодих вчених не може бути меншим за 40 % від загального обсягу фінансування конкурсів у кожному бюджетному році»	ГО «Спілка освітян Тернопільщини»	Не враховано. Обмеження фінансування на рівні 30% дозволяє підтримати найперспективніші проєкти без надмірного ризику неефективного використання ресурсів. Цей рівень є найвищим за історію існування конкурсу. З огляду на те, що середній рівень успішності (success rate) заявок становить близько 50%, надмірне збільшення фінансування може призвести до зниження конкуренції та якості проєктів. У разі недоцільного фінансового планування існує ризик перегляду або навіть призупинення проведення конкурсу в наступних роках.
3	Розділ I пункт 2 абзац 3: «попередня підготовка дослідницьких колективів, зокрема молодих вчених до ефективної участі у провідних міжнародних грантових програмах, зокрема що фінансуються ЄС»	КНУ ім. Т. Шевченка, Рада Проректорів	Враховано, оскільки програма Горизонт Європа – лише до кінця 2027 року
4	Розділ I пункт 3 абзац 8: видалити: «результатів державної атестації наукових (науково-дослідних, науково-технологічних, науково-технічних, науково-практичних) установ, а також закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності»	КНУ ім. Т. Шевченка, Рада Проректорів	Враховано.
5	Розділ I пункт 3 абзац 9: Додати: «наявності необхідної матеріально-технічної бази в ЗВО/НУ за тематикою досліджень»	КНУ ім. Т. Шевченка, Рада Проректорів	Враховано
6	Розділ I пункт 4 Положення визначаються критерії, на підставі яких	УКРНОІВІ	Враховано частково. Дані критерії будуть враховані під

проводяться конкурси МОН. Серед них зокрема є: а) наукова новизна результатів, методів досліджень або рішень; б) перспективність подальшого використання та комерціалізації результатів досліджень; в) практична значимість та суспільна корисність результатів розробки; г) перспективність подальшого використання та комерціалізації результатів розробки, її серійного продукування, впровадження на підприємствах різної форми власності, вирішення завдань імпортозаміщення. Оцінювання поданих на конкурс робіт проводитиметься експертами за науковими напрямками, якими відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу» є фізичні особи, що мають високу кваліфікацію, спеціальні знання і безпосередньо здійснюють наукову чи науково-технічну експертизу та несуть персональну відповідальність за достовірність і повноту аналізу, обґрунтованість рекомендацій відповідно до вимог завдання на проведення експертизи. З метою уникнення суб'єктивності оцінювання експертами відповідності робіт, особливо згідно критеріїв, зазначених вище, вважаємо доцільним розроблення чітких індикаторів їх оцінки та верифікації наданої на конкурс інформації. Окрім цього, оскільки запропонований проектом Положення формат проведення конкурсного відбору має бути важливим інструментом для ефективної підтримки наукових досліджень та скерувати фінансування на ті проекти, які мають значення для розвитку передової науки, економіки, суспільства та обороноздатності України, то в умовах обмеженості фінансових ресурсів пропонуємо до критеріїв додати: підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, досягнення цілей сталого розвитку та зміцнення		час розроблення форми заявки.
---	--	--------------------------------------

	національної безпеки держави, а також відновлення країни від наслідків збройної агресії; сприяння імпортозаміщенню, насамперед для критичних видів продукції (послуг).		
7	Розділ І пункт 6 абзац 3: «Експертиза проекту дослідження та/або розробки здійснюється у Системі трьома експертами. Профіль їхніх досліджень повинен відповідати профілю проєктів, поданих на експертизу.»	проф. І.П. Ковальчук, НУБіП України	Враховано, виклавши у такій редакції: «Експертиза проекту дослідження та/або розробки здійснюється у Системі трьома експертами, спеціалізація яких має відповідати тематиці поданого проєкту»
8	Розділ І пункт 6 абзац 4: «До колективу виконавців проєкту не можуть бути включені громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, чи держави, офіційно визнаної в установленому порядку Верховною Радою України як така, що бере участь у збройній агресії проти України або співучасниця такої агресії (зокрема, Республіка Білорусь). Також не можуть бути включені особи, які після 24 лютого 2022 року співпрацювали (зокрема шляхом співавторства в публікаціях, які подані до друку після 24 лютого 2022 із представниками ЗВО/НУ, які функціонували (функціонують) на тимчасово окупованих територіях України, НУ, організацій держави-агресора або держави-окупанта, держави, офіційно визнаної в установленому порядку Верховною Радою України як така, що бере участь у збройній агресії проти України або співучасниця такої агресії (зокрема, Республіка Білорусь).. У разі виявлення відповідних порушень на будь якому етапі Конкурсів, проєкт знімається з розгляду. У спірних питаннях остаточне рішення приймається Науково-експертною радою МОН»	КНУ ім. Т. Шевченка	Враховано
9	Розділ І пункт 6 абзац 4: «до числа країн агресорів Російської Федерації, Білорусі, у наукові видання яких не будуть враховуватись публікації українських науковців при оцінюванні запитів та результатів Конкурсу досліджень, слід також віднести Північну Корею та Іран, ракети і шахеди яких руйнують	ТНТУ ім. І. Пулюя	Враховано частково. Наразі у проєкті Положення враховано положення Рішення Ради національної безпеки і оборони України, уведеного в дію Указом Президента України, в частині визначення держав, що становлять загрозу національній безпеці.

	українські міста та вбивають українців. Можливо цей перелік слід розширити ще на ще деякі інші країни, що підтримують збройно та іншими засобами агресію Росії. Прикро, що при оцінюванні запитів 2024 року мені попадались проекти, що містили публікації, видані в Ірані, але на жаль, неможливо було їх відхилити через недосконалість діючого на той час Положення Конкурсу)		Подальше розширення цього переліку можливе виключно на підставі офіційних актів органів державної влади, зокрема — відповідних рішень або рекомендацій РНБО України."
10	Розділ І пункт 6: Додати: «До колективу виконавців проекту можуть бути включені наукові, науково-педагогічні працівники, докторанти, аспіранти та студенти ЗВО/НУ, а також наукові, науково-педагогічні працівники інших ЗВО/НУ у кількості, що становить не більше 30% від кількості основних виконавців базового ЗВО/НУ»	СНУ ім. В. Даля, УДПУ ім. П. Тичини	Враховано.
11	Розділ І пункт 8: «передбачено, що організатори та експерти за науковими напрямками Конкурсів мають керуватися Кодексом експерта, який є додатком до Положення. Проте, у розміщеному на громадське обговорення проекті, цей додаток відсутній. Зважаючи на важливість забезпечення об'єктивності, доброчесності та якості оцінювання наукових досліджень, уникнення конфлікту інтересів, суб'єктивних упереджень та дискримінації, запобіганню плагіату, фабрикації та фальсифікації даних, захисту авторського права та інтелектуальної власності дослідника, вкрай важливим є розроблення зазначеного документа та його завчасне оприлюднення.	УКРНОІВІ	Враховано.
12	Розділ ІІ пункт 5 абзац 3: Комісія утворюється наказом МОН в складі 11 осіб з урахуванням рекомендації ради проректорів з наукової роботи МОН, РМВ МОН України.	КНУ ім. Т. Шевченка, Рада Проректорів	Враховано.
13	Розділ ІІ пункт 6 підпункт 1: зазначено, що Рада “здійснює моніторинг впровадження результатів виконання досліджень і розробок”, проте по тексту про моніторинг, його цілі, засоби такого моніторингу і звітність за результатами моніторингу ніде не згадується. Доцільно було б додати до тексту Положення ці уточнення, адже результати такого моніторингу дійсно можуть стати важливим джерелом інформації для оцінювання прогресу у	ДНУ «КАУ»	Враховано.

	науковій і науково-технічній діяльності в Україні		
14	Розділі II пункт 6 підпункт 2 виокремлено функцію Комісії з етики експертів – “здійснює розгляд проєктів досліджень та/або розробок, рекомендованих до фінансування”, що знову передбачає певне оцінювання самих проєктів, хоча саме цієї функції на Комісію не покладено. Тому варто або відредагувати цю фразу, або уточнити, в якій частині здійснюється розгляд проєктів.	ДНУ «КАУ»	Враховано.
15	Розділ II пункт 6 підпункту 1: до функцій Науково-експертної ради МОН зокрема віднесено визначення обсягу видатків для фінансування проєктів досліджень і розробок для кожного наукового напрямку. Проте не є зрозумілим чи це робиться на початку процедури і встановлюється обсяг для кожного напрямку/секції, чи це робиться постфактум, шляхом затвердження остаточних пропозицій для фінансування. Також Положення доцільно доповнити інформацією про те, чи проєкти оцінюються в рамках загального рейтингу, чи формуються окремі рейтинги для кожної секції	УКРНОІВІ	Враховано у наступній редакції: визначає орієнтовний обсяг видатків на фінансування проєктів досліджень і розробок за кожною секцією до початку конкурсної процедури та затверджує остаточні обсяги фінансування на підставі результатів експертного оцінювання. Оцінювання проєктів здійснюється в межах окремих наукових напрямів із формуванням окремих рейтингових списків по кожному з них.
16	Розділ II пункт 6 підпункт 3 зазначено, що Експерти “забезпечують проведення наукової і науково-технічної експертизи проєктів досліджень та/або розробок”, однак завданням експертів є саме “проведення наукової і науково-технічної експертизи проєктів...”, в той час як згідно із Законом України “Про наукову і науково-технічну експертизу” функцію “забезпечувати комплексне, якісне та ефективне проведення наукової і науково-технічної експертизи” виконує “організатор наукової і науково-технічної експертизи” (ст. 20 Закону), а не експерт.	ДНУ «КАУ»	Не враховано. Формулювання «експерти забезпечують проведення експертизи» вжито у значенні їхньої безпосередньої участі в експертному оцінюванні проєктів і звітів, а не в контексті організаційної функції, що належить організатору експертизи згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну експертизу».
17	Розділ II пункт 8 абзац 2 видалити: «пропозиції для участі в Конкурсах попередньо обговорюються на засіданнях кафедр, лабораторій, інших наукових структурних підрозділів ЗВО/НУ, де визначаються доцільність та можливості кадрового та матеріально-технічного забезпечення виконання проєктів досліджень та/або	КНУ ім. Т. Шевченка	Враховано

	розробок»		
18	Розділ II пункт 8 абзац третій: до колективу виконавців проєкту не можуть бути включені громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, чи сателіта держави-агресора, зокрема, Республіки Білорусь. Також не можуть бути включені до колективу виконавців проєкту особи, які після 24 лютого 2022 року співпрацювали (зокрема шляхом співавторства в публікаціях, які подані до друку після 24 лютого 2022 року). Контроль за виконанням даної норми покладається на ЗВО/НУ	КНУ ім. Т. Шевченка	Враховано
19	Розділ II пункт 10 абзац другий: визначається, що проєкти, оформлення яких не відповідає встановленим вимогам Конкурсів, після проведення їх попереднього розгляду Підрозділом, направляються на доопрацювання. Пропонуємо доповнити пункт, визначивши термін, в який такі проєкти мають бути опрацьовані та повернуті для доопрацювання	УКРНОІВІ	Враховано .
20	Розділ II пункт 10 абзац третій: «остаточне погодження проєктів досліджень та/або розробок відповідальними особами Підрозділу», щодо чого не дуже зрозуміло, яке саме погодження і з ким має проводитися, адже раніше по тексту, зокрема у функціях Підрозділу, про погодження не згадувалося. Важливо уточнити, про яку саме функцію Підрозділу йдеться та описати її з дотриманням термінології, що застосовувалася раніше	ДНУ «КАУ»	Не враховано. У цьому контексті під «остаточним погодженням» мається на увазі завершення внутрішньої перевірки повноти та відповідності поданих матеріалів вимогам, визначеним у Положенні.
21	Розділ II пункт 11, 12: використовується «висновок експерта», при цьому документ посилається на Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу», який не оперує таким поняттям, а використовує термін «висновок наукової і науково-технічної експертизи». Враховуючи, що у п. 3 Розділу I Положення йде мова про «відповідність вимогам Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу»», варто застосувати лексику з цього закону.	ДНУ «КАУ»	Враховано.
22	Розділ II пункт 12: У разі значної різниці в оцінках оцінках (наприклад, 99, 81, 59) — доцільно проводити додаткову експертизу	ДНУ «КАУ»	Враховано. експертиза проводиться трьома експертами, в разі відхилення більше як на 25%, в

			автоматизованому режимі призначається інший експерт.
23	Розділ II пункт 12: у разі виявлення відхилення більше ніж на $\pm 25\%$ оцінки одного з експертних висновків від середнього експертного балу проєкта, система автоматично не враховує цю оцінку призначає іншого експерта для додаткової експертизи	КНУ ім. Т. Шевченка	Враховано.
24	Розділ II пункт 12 абзац 7 вилучити : «Апеляція щодо результатів проведеної наукової та науково-технічної експертизи проєктів досліджень і розробок не здійснюється»	професор І.П.Ковальчук, НУБіП України УДПУ ім. П. Тичини ДНУ «КАУ», КНЕУ ім. В. Гетьмана, УКРНОІВІ	Не враховано, оскільки спроби перегляду чи впливу на експертні висновки розглядаються як втручання в незалежність та об'єктивність експертного оцінювання та призведуть до неконтрольованого збільшення часу на підведення підсумків конкурсу.
25	Розділ IV пункт 10: Пропонуємо доповнити розділ положеннями стосовно процедури проведення оцінювання: критеріїв оцінювання; форм та термінів подання інформації; унормування ситуації, коли експерти виставляють кардинально різні оцінки; оцінки відповідності отриманих результатів заявленому впливу на економіку та забезпечення національної безпеки; наслідків, передбачених у разі невиконання технічного завдання і календарного плану досліджень.	УКРНОІВІ	Враховано частково, всі критерії будуть прописані окремим наказом МОН
26	До складу конкурсної комісії включити представників громадськост, які мають досвід у сфері освіти, науки чи інноваційній діяльності. Передбачити не менше 10-20% громадських експертів у складі комісії	Громадська організація «Спілка освітян Тернопільщини»	Не враховано. В данному Положенні термін «Конкурсна комісія» не використовується. В інших комісіях це передбачено.
27	Додати в Положення: «На конкурс проєктів можуть подаватися комплексні проєкти окремо з фундаментальною та прикладною складовою від двох ЗВО/НУ, фінансування яких за результатами конкурсу здійснюється окремо по кожному ЗВО/НУ»	СНУ ім. В. Даля	Враховано частково. Наразі проєкт подається від одного головного виконавця — ЗВО або НУ. За потреби залучення інших працівників, або установ до виконання окремих завдань, така співпраця може бути реалізована через укладання договорів підяду з виконавцями, або договорів про виконання робіт/послуг між головним виконавцем і

			партнерськими установами у разі залучення їх представників. Це необхідно передбачити в кошторисі, під час формування бюджету проекту.
28	Розробники мають запропонувати критерій «виважене застосування ШІ», дотримання якого унеможливить подання робіт, виконаних із використанням штучного інтелекту, шляхом проведення експертизи.	УДПУ ім. П. Тичини	Враховано, додавши розділ II Дотримання принципів академічної доброчесності учасників Конкурсу.
29	Детально описати процедуру експертиз звітів	УДПУ ім. П. Тичини	Враховано, викладено в розділі IV. Оцінювання результатів виконання досліджень та/або розробок.
30	Деталізація оцінювання міждисциплінарних досліджень і розробок	УДПУ ім. П. Тичини	Не враховано. У Положенні відсутні міждисциплінарні дослідження і розробки.
31	Збереження окремого конкурсу для молодих учених	РМВ	Враховано, Положення зберігає особливий підхід до конкурсу молодих учених, включаючи окремі строки та обсяг фінансування (не менше 30%)
32	Також забороняється створення будь-яких спільних каналів комунікації між членами секцій, включаючи групи у соціальних мережах	РМВ	Враховано
33	З метою спрощення процедури внесення змін до конкурсної документації відповідно до новітніх наукових тенденцій та сучасних потреб дослідницького середовища, пропонуємо виключити з Положення Додатки 1–5 (форми проекту, науково-експертного висновку, анотованого звіту, звіту тощо) та передбачити затвердження відповідних форм окремим наказом Міністерства освіти і науки України перед кожним оголошенням конкурсу.	РМВ	Враховано
34	"На нашу думку, до складу експертів слід включити не лише вітчизняних, але й запросити міжнародних (за згодою) для посилення об'єктивності результатів експертизи досліджень та розробок."	УДПУ ім. П. Тичини	Враховано частково. Залучення іноземних експертів не заборонено, але слід зазначити що потребуватиме необхідність перекладу матеріалів проекту що може ускладнити процедуру подання та розгляду заявок.
35	Окреслити чіткі критерії відбору та деталізувати вагу кожного критерія проектної заявки	УДПУ ім. П. Тичини	Враховано частково, всі критерії будуть прописані окремим наказом МОН

5. Інформація про врахування пропозицій та зауважень громадськості з обов'язковим обґрунтуванням прийнятого рішення та причин неврахування пропозицій та зауважень:

Інформація про врахування пропозицій та зауважень та причини неврахування деяких з них зазначено у таблиці пункту 4 цього звіту.

6. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

У зв'язку з наданням зауважень і пропозицій до проєкту ПОЛОЖЕННЯ про проведення конкурсних відборів проєктів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, виконавцями яких є наукові та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти та наукових установ, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України та оцінювання результатів їх виконання, проєкт буде доопрацьовано.

Заступник Міністра

Денис КУРБАТОВ